

LESKOVA BRSTNA PRŠICA (*Phytoptus avellanae* Nal.)

Pršica napada generativne brste leske (*Corylus avellana*) in ob neukrepanju zaradi izpada pridelka lahko povzroči veliko gospodarsko škodo. Prisotna je v Evropi, bližnjem vzhodu, Aziji, Avstraliji in ZDA. V naših razmerah je drugi največji škodljivec na leskah, zato njene prisotnosti ne gre zanemarjati.

Poškodbe

Pršica z naselitvijo v generativnih brstih, kjer se hrani s sesanjem rastlinskih sokov, povzroča nabrekanje in deformacije brstov. Brsti spomladi ne odženejo, v sredini julija nabreknejo do velikosti premera med 0,5 in 3 cm, se posušijo in odpadejo. Ko se v enem brstu prerazmnoži, se pršice selijo v naslednji brst po poganjku navzgor, kjer svoj cikel nadaljujejo. Tako lahko pride do velikih izgub pridelka.

Slika 1: Odebeljen, nerazvit brst zaradi delovanja pršice (foto: A. Solar)

Slika 2: Zaradi pršice prizadet brst zgodaj spomladi (foto: A. Solar)

Opis in bionomija

Odrasla pršica meri 0,2-0,3 mm, zato je s prostim očesom zelo težko vidna. Telo je podolgovate oblike in belkaste barve. Odrasle pršice prezimijo v propadlih brstih, kjer se pozimi zelo namnožijo. Zgodaj spomladi začnejo odlagati jajčeca, iz katerih se razvijejo nimfe, ki nato migrirajo po poganjku navzgor v zdrave, še nenaseljene brste. Migracija se začne, ko so na rastlini na novo razviti trije do štiri listi in je najintenzivnejša, ko je leska v fazi petih do desetih listov. Konča se, ko letošnja mladika razvije okrog dvanajst listov. Tako nimfe kot odrasli osebki pršic se v brstih hranijo s sesanjem rastlinskega, s čimer povzročajo poškodbe. Po mesecu dni v novem brstu, se nimfe preobrazijo v odrasle, spolno zrele pršice, ki zopet začnejo z razmnoževanjem. Do konca poletja se lahko populacija v brstu poveča do 10 krat. Na ta način se letno razvije do šest generacij pršic.

Varstvo

Preventivni ukrepi

Redno pregledovanje brstov na enoletnih poganjkih pozimi in zgodaj spomladi. Napadene brste potrgamo, ob močnejšem napadu izrežemo cele poganjke in jih uničimo.

Kemično varstvo

V zimskem ali predpomladanskem času uporabimo insekticid na osnovi parafinskega olja, ki škodljivcem fizično prepreči dotok zraka in jih onemogoči. Uporaba insekticidov je najučinkovitejša v času množične migracije nimf, vendar pri nas za ta čas uporabe ni na voljo registriranih pripravkov.

Besedilo: Jernej Lončar

Datum nastanka: oktober 2020

Uporabljeni viri:

Fito info, Seznam registriranih FFS na dan 20.10.2020.

<http://spletni2.furs.gov.si/FFS/REGSR/index.htm> (oktober, 2020)

Kreiter S., Vacante V. 2018. Handbook of Pest Management in Organic Farming. Centre for Agriculture and Bioscience International. Croydon, Velika Britanija: 559 str

Ozman S.K. 2000. Some biological and morfological differernces between gall and vagrant forms of *Phytoptus avellanae* Nal. (Acari: *Phytoptidae*). International Journal of Acarology, 26:3: str 215-219

Solar A. 2019. Lupinarji- oreh, leska, kostanj, mandelj. Založba Kmečki glas, Ljubljana: 247 str